

KLIMAT OCH HÅLLBARHETSFRÅGAN oktober 2021

Hållbarhet och Omställning – detta kan du bidra med i din egen trädgård

Intresset för trädgård och odling – både för egen matproduktion och för en vacker inramning till sin bostad – är ständigt växande. Det har blivit trendigt att odla i trädgård och i krukor ute och inne. Samtidigt växer utbudet av jord i påse med oräkneliga varianter på specialjord. När jord för 'buskar' och 'urnjord' marknadsförs är det läge att bli på sin vakt. Kanske är det ett sätt att utnyttja människors osäkerhet kring odling. Här är några enkla tips om hur odlingsintresse kan bli en tillgång för klimatarbetet.

Fråga:

Jag är här blivit med trädgård och vill arbeta med en hållbar inriktning. När jag kommer till plantskolorna och ser alla de olika jordblandningarna som saluförs blir jag helt förvirrad. Vad skall jag välja? Är det verkligen nödvändigt med olika jordblandningar för varje växtgrupp och varje kruka? Hur skall jag kunna veta vad som är rätt?

Emma i Kode

Hej Emma,

Det är en stor business med förpackad trädgårdsjord för olika växter. Ofta är den baserad på torv men torv är en fossil resurs som avger klimatgasen koldioxid när den bryts. Torven byggs upp med tusenårsperspektiv och den bör alltså stanna kvar i sina myrmarker. Storbritannien kommer att förbjuda torvbaserade produkter för trädgårdsändamål från 2024.

Odlingsjord för krukor, odlingslotter och trädgårdar kan lätt framställas på plats och för detta kan allt odlingsavfall användas. Det är en intressant utmaning att ha en kretsloppssyn på sin egen trädgård/ odling. Allt som går in skall skördas eller återanvändas. Inget är avfall. Det är helt

onödigt att betala för att bli av med 'trädgårdsavfall'. Det är ju en resurs! Gör en kompost istället och efter ett halvår eller ett år finns det gratis odlingsjord på rätt plats. Knepet är att ha en lagom blandning av grönt och brunt och lagom fuktighet. Grönt material är till exempel gräsklipp, gallringsplantor och brunt är vissna löv, bortklippta grenar, ruttna äpplen... Större grenar behöver sönderdelas för att snabba på nedbrytningen. En flistugg är ett bra redskap och helt perfekt att dela med grannar eftersom den används periodiskt. Träflis är bra i komposten men också mycket bra att lägga på trädgårdsgångar för att bromsa ogräset.

Det snabbaste sättet att skapa ny jord är med en varmkompost. Då behövs en isolerad behållare så att komposten inte fryser. Det skapas värme när komposten kommer igång genom att maskar och bakterier jobbar hårt med nedbrytningen. En varmkompost tar emot de flesta rester från matlagningen. Krossade äggskal är mums för komposten och ger bra kalktillskott till jorden. Skal och urkramade halvor från citrusfrukter går bra men hela frukter blir alltför stor utmaning för nedbrytarna. Kött, fisk och skaldjur är olämpligt i komposten och kan dessutom dra råttor. Små mängder av krossade mussel- eller räkskal däremot kan rivstarta nedbrytningen.

Det som är rätt är både bra för klimatet, för egen plånbok, för kretslopp av resurser och för de planterade växterna. Visst är det så att olika växter har olika behov av näringsämnen och är olika fördragsamma med olika jordtyper. En del vill ha surjord som i barrskogar andra vill växa i ren sand... Det är lätt att googla på växtgruppens jordkrav och samtidigt få lite växtkännedom som är en tillgång för odlare och dessutom gör odlingen roligare. En kompost i trädgården ger dessutom mindre kostnader för sophämtning.

Bild: Pumpor som växer i trädgårdskomposten. Foto: Inger Wessel